

GAZİ ÜNİVERSİTESİ TURİZM FAKÜLTESİ

15. Ulusal Turizm Kongresi

Engelsiz Turizm

13-16 Kasım 2014
Ankara

DESTEKLEYENLER

T. C.
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI

TÜBİTAK

TÜRKİYE BİLİMSEL VE TEKNOLOJİK ARAŞTIRMA KURUMU
(TÜBİTAK)

15. ULUSAL TURİZM KONGRESİ

BİLDİRİLER KİTABI

13-16 Kasım 2014, ANKARA

Ankara, 2014

Editör

Doç. Dr. Arzu KILIÇLAR

Editör Yardımcısı

Doç. Dr. Ahmet TAYFUN

Yayına Hazırlayanlar

Yrd. Doç. Dr. Mustafa AKSOY

Yrd. Doç. Dr. Ece KONAKLIOĞLU

Arş. Gör. Dr. M. Murat KIZANLIKLI

Arş. Gör. Ahmet UŞAKLI

Arş. Gör. Emin ARSLAN

Arş. Gör. Alper IŞIN

Arş. Gör. Özgür YAYLA

Arş. Gör. Cemal Ersin SİLİK

Arş. Gör. Fulden Nuray GÜRAL

Bu kitap, 15. Ulusal Turizm Kongresi kapsamında yayınlanmıştır. Bu kitapta yer alan bildirimler, yazar(lar)ın kendi düşüncelerini yansıtmaktadır.

15. ULUSAL TURİZM KONGRESİ KURULLARI

ONUR KURULU

Unvanı, Adı ve Soyadı	Kurumu
Ömer ÇELİK	Kültür ve Turizm Bakanı
Mehmet KILIÇLAR	Ankara Valisi
Prof. Dr. Süleyman BÜYÜKBERBER	Gazi Üniversitesi Rektörü

DANIŞMA KURULU*

Unvanı, Adı ve Soyadı		Kurumu
Prof. Dr. Ahmet AKTAŞ	Danışma Kurulu Dönem Bşk.	Okan
Prof. Dr. Meryem AKOĞLAN KOZAK	Üye	Anadolu Üniv.
Prof. Dr. Orhan BATMAN	Üye	Sakarya Üniv.
Prof. Dr. A. Celil ÇAKICI	Üye	Mersin Üniv.
Prof. Dr. Necdet HACIOĞLU	Üye	Balıkesir Üniv.
Prof. Dr. Azize HASSAN	Üye	Gazi Üniv.
Prof. Dr. Orhan İÇÖZ	Üye	Yaşar Üniv.
Prof. Dr. Füsun İSTANBULLU DİNÇER	Üye	İstanbul Üniv.
Prof. Dr. Nüzhet KAHRAMAN	Üye	İstanbul Ticaret Üniv.
Prof. Dr. Kurtuluş KARAMUSTAFA	Üye	Erciyes Üniv.
Prof. Dr. Salih KUŞLUVAN	Üye	İstanbul Medeniyet Üniv.
Prof. Dr. Bahattin RIZAOĞLU	Üye	Adnan Menderes Üniv.
Prof. Dr. Alp TİMUR	Üye	Dokuz Eylül Üniv.
Prof. Dr. Turgut VAR	Üye	İzmir Ekonomi Üniv.
Prof. Dr. Atıla YÜKSEL	Üye	Adnan Menderes Üniv. (STAD)
Doç. Dr. İzzet KILINÇ	Üye	Düzce Üniv. (SOİD)

*Alfabetik Olarak Soyada Göre Düzenlenmiştir.

BİLİM KURULU*

Unvanı, Adı ve Soyadı	Kurumu
Doç. Dr. Fatma Nur İPLİK	Adana Bilim ve Teknoloji Üniv.
Prof. Dr. Bahattin RIZAOĞLU	Adnan Menderes Üniv.
Prof. Dr. Atila YÜKSEL	Adnan Menderes Üniv.
Doç. Dr. Şenol ÇAVUŞ	Adnan Menderes Üniv.
Doç. Dr. Osman Eralp ÇOLAKOĞLU	Adnan Menderes Üniv.
Doç. Dr. Abdullah TANRISEVDİ	Adnan Menderes Üniv.
Doç. Dr. Fisun YÜKSEL	Adnan Menderes Üniv.
Prof. Dr. Şuayip ÖZDEMİR	Afyon Kocatepe Üniv.
Prof. Dr. A. Akın AKSU	Akdeniz Üniv.
Prof. Dr. Nilüfer TETİK	Akdeniz Üniv.
Doç. Dr. Beykan ÇİZEL	Akdeniz Üniv.
Doç. Dr. V. Rüya EHTİYAR	Akdeniz Üniv.
Doç. Dr. Bahattin ÖZDEMİR	Akdeniz Üniv.
Prof. Dr. Z. Sevgin AKIŞ RONEY	Alanya Hamdullah Emin Paşa Üniv.
Prof. Dr. Meryem AKOĞLAN KOZAK	Anadolu Üniv.
Prof. Dr. Bayram Zafer ERDOĞAN	Anadolu Üniv.
Prof. Dr. Nazmi KOZAK	Anadolu Üniv.
Doç. Dr. Dündar DENİZER	Anadolu Üniv.
Doç. Dr. Oktay EMİR	Anadolu Üniv.
Doç. Dr. Medet YOLAL	Anadolu Üniv.
Prof. Dr. Cevdet AVCIKURT	Balıkesir Üniv.
Prof. Dr. Necdet HACIOĞLU	Balıkesir Üniv.
Doç. Dr. Düriye BOZOK	Balıkesir Üniv.
Doç. Dr. Murat DOĞDUBAY	Balıkesir Üniv.
Doç. Dr. M. Oğuzhan İLBAN	Balıkesir Üniv.
Prof. Dr. Doğan Yaşar AYHAN	Başkent Üniv.
Prof. Dr. Doğan TUNCER	Başkent Üniv.
Prof. Dr. Özcan YAĞCI	Başkent Üniv.
Prof. Dr. Faruk ANDAÇ	Çağ Üniv.
Prof. Dr. Mustafa KOYUNCU	Çanakkale Onsekiz Mart Üniv.
Doç. Dr. Dilek DÖNMEZ POLAT	Çanakkale Onsekiz Mart Üniv.
Prof. Dr. Mahir NAKİP	Çankaya Üniv.

BİLİM KURULU* (devam)

Prof. Dr. Mustafa TEPECİ	Celal Bayar Üniv.
Prof. Dr. Fevzi OKUMUŞ	Central Florida Üniv.
Doç. Dr. Mehmet Cihan YAVUZ	Çukurova Üniv.
Prof. Dr. Metin KOZAK	Dokuz Eylül Üniv.
Prof. Dr. Saime ORAL	Dokuz Eylül Üniv.
Prof. Dr. Alp TİMUR	Dokuz Eylül Üniv.
Prof. Dr. Özkan TÜTÜNCÜ	Dokuz Eylül Üniv.
Prof. Dr. Öcal USTA	Dokuz Eylül Üniv.
Doç. Dr. Ebru GÜNLÜ	Dokuz Eylül Üniv.
Doç. Dr. İzzet KILINÇ	Düzce Üniv.
Prof. Dr. Adnan TÜRKSÖY	Ege Üniv.
Prof. Dr. Kurtuluş KARAMUSTAFA	Erciyes Üniv.
Doç. Dr. Kenan GÜLLÜ	Erciyes Üniv.
Doç. Dr. Ömer ŞANLIOĞLU	Erciyes Üniv.
Doç. Dr. Mehmet KAŞLI	Eskişehir Osman Gazi Üniv.
Doç. Dr. Yaşar SARI	Eskişehir Osman Gazi Üniv.
Prof. Dr. Azize HASSAN	Gazi Üniv.
Prof. Dr. Yüksel ÖZTÜRK	Gazi Üniv.
Prof. Dr. Cevat TOSUN	Gazi Üniv.
Prof. Dr. Muharrem TUNA	Gazi Üniv.
Prof. Dr. Kurban ÜNLÜÖNEN	Gazi Üniv.
Prof. Dr. Mehmet YEŞİLTAŞ	Gazi Üniv.
Doç. Dr. Cemalettin AKTEPE	Gazi Üniv.
Doç. Dr. Yasin BOYLU	Gazi Üniv.
Doç. Dr. Fügen DURLU ÖZKAYA	Gazi Üniv.
Doç. Dr. Bilgehan GÜLCAN	Gazi Üniv.
Doç. Dr. Arzu KILIÇLAR	Gazi Üniv.
Doç. Dr. Selma MEYDAN UYGUR	Gazi Üniv.
Doç. Dr. R. Pars ŞAHBAZ	Gazi Üniv.
Doç. Dr. Serdar TARAKÇIOĞLU	Gazi Üniv.
Doç. Dr. Ahmet TAYFUN	Gazi Üniv.
Doç. Dr. Akyay UYGUR	Gazi Üniv.
Doç. Dr. Ali YAYLI	Gazi Üniv.

BİLİM KURULU* (devam)

Doç. Dr. İrfan YAZICIOĞLU	Gazi Üniv.
Prof. Dr. Derman KÜÇÜKALTAN	İstanbul Arel Üniv.
Prof. Dr. Seyfettin ERDOĞAN	İstanbul Medeniyet Üniv.
Prof. Dr. Salih KUŞLUVAN	İstanbul Medeniyet Üniv.
Doç. Dr. Metin TEBERLER	İstanbul Teknik Üniv.
Prof. Dr. Nüzhet KAHRAMAN	İstanbul Ticaret Üniv.
Prof. Dr. Mithat Zeki DİNÇER	İstanbul Üniv.
Prof. Dr. Füsun İSTANBULLU DİNÇER	İstanbul Üniv.
Prof. Dr. İsmail KIZILIRMAK	İstanbul Üniv.
Prof. Dr. Turgut VAR	İzmir Ekonomi Üniv.
Prof. Dr. Cengiz DEMİR	İzmir Katip Çelebi Üniv.
Doç. Dr. İlhan BÖLÜKOĞLU	İzmir Katip Çelebi Üniv.
Doç. Dr. Zafer ÖTER	İzmir Katip Çelebi Üniv.
Prof. Dr. Ömer TORLAK	Karatay Üniv.
Prof. Dr. Kemal BİRDİR	Mersin Üniv.
Prof. Dr. A. Celil ÇAKICI	Mersin Üniv.
Prof. Dr. Bahar TANER	Mersin Üniv.
Doç. Dr. Göknil Nur SEVER	Mersin Üniv.
Doç. Dr. Kamil UNUR	Mersin Üniv.
Prof. Dr. Ercan BALDEMİR	Muğla Sıtkı Koçman Üniv.
Doç. Dr. Umut AVCI	Muğla Sıtkı Koçman Üniv.
Doç. Dr. Burhan KILIÇ	Muğla Sıtkı Koçman Üniv.
Doç. Dr. Cafer TOPALOĞLU	Muğla Sıtkı Koçman Üniv.
Doç. Dr. Halil DEMİRER	Mustafa Kemal Üniv.
Prof. Dr. Şeyhmus BALOĞLU	Nevada LasVegasÜniv.
Prof. Dr. Zeynep ASLAN	Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniv.
Doç. Dr. İbrahim YILMAZ	Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniv.
Doç. Dr. Asım SALDAMLI	Nişantaşı Üniv.
Prof. Dr. Ahmet AKTAŞ	Okan Üniv.
Prof. Dr. Levent ALTINAY	Oxford BrookesÜniv.
Prof. Dr. Yüksel EKİNCİ	Oxford BrookesÜniv.
Prof. Dr. Orhan BATMAN	Sakarya Üniv.
Prof. Dr. Muhsin HALİS	Sakarya Üniv.

BİLİM KURULU* (devam)

Prof. Dr. Mehmet SARIŞIK	Sakarya Üniv.
Doç. Dr. Oğuz TÜRKAY	Sakarya Üniv.
Doç. Dr. Mahmut DEMİR	Süleyman Demirel Üniv.
Prof. Dr. Teoman DUMAN	Uluslararası Antalya Üniv.
Prof. Dr. Muzaffer UYSAL	Virginia Polytechnic Üniv.
Prof. Dr. Doğan GÜRSOY	Washington State Üniv.
Prof. Dr. Orhan İÇÖZ	Yaşar Üniv.
Prof. Dr. İge PIRNAR	Yaşar Üniv.
Doç. Dr. Gökçe ÖZDEMİR	Yaşar Üniv.

*** Alfabetik Olarak Önce Çalışılan Kuruma, Daha Sonra Unvana ve Soyada Göre Düzenlenmiştir.**

KONGRE YÜRÜTME KURULU

Doç. Dr. Arzu KILIÇLAR, Başkan

Doç. Dr. Ahmet TAYFUN, Başkan Yardımcısı

Yrd. Doç. Dr. Mustafa AKSOY, Üye

Yrd. Doç. Dr. Ece KONAKLIOĞLU, Üye

Arş. Gör. Dr. M. Murat KIZANLIKLI, Üye

Arş. Gör. Ahmet UŞAKLI, Üye

Arş. Gör. Emin ARSLAN, Üye

Arş. Gör. Alper IŞIN, Üye

Arş. Gör. Özgür YAYLA, Üye

Arş. Gör. Cemal Ersin SİLİK, Üye

Arş. Gör. Fulden Nuray GÜRAL, Üye

KELİME İLİŞKİLENDİRME TESTİ ARACILIĞIYLA SÜRDÜRÜLEBİLİR TURİZM OLGUSUNUN KAVRAMSAL ANALİZİ: ÜRGÜP ÖRNEĞİ

Emrah KESKİN

*Öğr. Gör.,Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Ürgüp Sebahat ve Erol Toksöz Meslek
Yüksekokulu
ekeskin@nevsehir.edu.tr*

Emrah ÖRGÜN

*Öğr. Gör.,Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Ürgüp Sebahat ve Erol Toksöz Meslek
Yüksekokulu
emrahorgun@nevsehir.edu.tr*

ÖZET

Bu çalışma Kapadokya Bölgesinde turist yoğunluğunun yüksek olduğu Ürgüp ilçesinde faaliyet gösteren dört ve beş yıldızlı otellerde çalışmakta olan işgörenlerin sürdürülebilir turizm ile ilişkili kavramlar hakkında bilişsel yapılarını ortaya koymak ve kavram yanlışlarını tespit etmek amacıyla hazırlanmıştır. Araştırma 2014 Haziran-Ağustos döneminde Ürgüp ilçesinde yer alan dört ve beş yıldızlı otel işletmelerinde çalışan 102 işgörene kelime ilişkilendirme testi(KİT) uygulanarak gerçekleştirilmiştir. Uygulamada teste katılan kişilerle yüz yüze görüşülmüş ve KİT hakkında bilgi verilmiştir.

Anahtar Kelimeler:*Sürdürülebilir Turizm, Kelime İlişkilendirme Testi, Kapadokya (Ürgüp).*

GİRİŞ

Günümüzde turizm sektörü ekonomik, siyasal ve teknolojik değişimlere paralel olarak hızla gelişen ve ülkelerin ekonomilerine önemli katkılarda bulunan bir sektördür. Bu nedenle destinasyonların pozisyonlarını koruyabilmeleri ve mevcut pozisyonlarını sürdürebilmeleri sahip oldukları mevcut kaynakların korunmasıyla mümkündür (Can, 2013: s.24). Gelişmekte olan Türkiye’de turizm ekonomik anlamda alternatif büyüme stratejisi meydana getirmenin yanı sıra, uluslar arası platformda olumlu bir imaj meydana getirmek için gerekli bir araçtır (Tosun ve Jenkins, 1996 akt: Tosun, 1998, s. 595) ve turizm sektöründe meydana gelen yapısal değişiklikler ile ekonomik, sosyal, çevresel ve kültürel değişimler yerel halkın yaşam şeklini etkilemektedir (Lee, 2013). Bu nedenle turizm ile ilgisi olan kurumlar ve yerel halk ellerinde bulundukları doğal, beşeri ve tarihi kaynakları iyi analiz ederek gelecek nesillere de aktarmalıdır. Çalışma Türkiye’nin önemli turistik destinasyonlarından birisi olan Kapadokya’nın Ürgüp ilçesinde dört ve beş yıldızlı otel işletmelerinde çalışmakta olan turizm hizmet sağlayıcılarının sürdürülebilir turizm kavramını ne şekilde algıladıklarını belirlemeye yönelik hazırlanmıştır.

SÜRDÜRÜLEBİLİR TURİZM

Dünya kamuoyunda önemi her geçen gün artan, insanların fiziksel, sosyal ve psikolojik ihtiyaçlarına doğrudan ve dolaylı olarak etki eden (Gürbüz, 2002), turistlerin destinasyon kaynaklarına hareketi olarak adlandırılan (Lennon, Blake, Galt, Greenwood, McMahan-Beattie, 2007), geri dönüşümü çok hızlı olan, emek yoğun özelliğiyle en büyük

sorunlardan biri olan işsizliğin giderilmesinde etkin role sahip (Kalpaklıoğlu, 2005), Türkiye’de 2013 yılı itibariyle 32,309 milyar \$’lık gelir getirisi (Kültür ve Turizm Bakanlığı) ile büyük bir büyüme ivmesi kazanmaya devam eden ve diğer ekonomik sektörlerle göre çevresel kaynakları en çok kullanan sektör (Tuna, 2007) olarak adlandırılan turizm; çevresel, sosyal ve ekonomik yönden gelişimin önemli bir unsuru olmakla birlikte kontrol edilmediğinde geri dönüşümü mümkün olmayan olumsuz etkiler meydana getirmektedir (Can, 2013). Turizmin bir ülkede gelişme göstermesi ekonomik büyümenin yanı sıra destinasyonun korunmasına ve gelecek nesillere de bilinçli bir şekilde aktarılmasına katkı sağlamaktadır. Bu nedenle turizmin sürdürülebilir bir özellik taşıması gerekmektedir.

Turizmin gelişmesi esnasında, turizmin temel unsurları niteliğindeki doğal ve sosyo-kültürel kaynaklar düzeltilmeyecek şekilde zarar görebilmektedir. Bu zararlardan en az düzeyde etkilenmek amacıyla 1970’li yıllarda ve sonrasında sürdürülebilirlik, sürdürülebilir kalkınma ve sürdürülebilir turizm kavramları ortaya çıkmıştır (Eser, 2011).

Günümüzde önemi yadsınamayacak bir kavram olan sürdürülebilirlik; Mowforth ve Munt (1998) tarafından çevre ve doğal kaynaklarla ilgili büyüme olarak adlandırılmaktadır. Saka’ya (2011) göre belirli bir amaç veya hedefin belirli bir denge içerisinde gelecek nesillere aktarılması olarak tanımlanan sürdürülebilirlik; Ruckelshaus’a (1989) göre ise ekolojinin en geniş sınırları içinde kalkınmanın ve ekonomik büyümenin karşılıklı ilişki ile sağlanacağı ve zaman içinde korunacağı bir olgu olarak ifade edilmiştir. Bu tanımlar ışığında sürdürülebilirlik yaşam kalite standartlarını değiştirmeden tüketim toplumu olmaktan sıyrılıp, çevreyi koruyan ve toplumsal sorumlulukları ortaya koyan bir unsur olarak tanımlanmaktadır (Özmehmet, 2012). Sürdürülebilirliğin turizm açısından önem kazanması 1987’deki Çevre ve Kalkınma Dünya Komisyonu Brundland Raporuyla başlamıştır. Raporun ardından sürdürülebilirliğin tanımı, gerçekleştirilebilirliği ve sonuçları hakkında yaygın bir tartışma başlamıştır (Cater ve Lowman, 1994; Hunter ve Green, 1995; Erdoğan,2003). Çevreye zarar vermeden ekonomik, sosyal ve kültürel gelişimi içeren dengeli bir kalkınma modeli (Angelevska, Najdeska ve Rakicevik, 2012) olarak ifade edilen sürdürülebilir turizm, Scharpf (1998) tarafından doğal, sosyal ve kültürel kaynakların uzun vadede güzelleştirilmesi, korunması ve ılımlı bir tarzda ekonomik gelişmeyi desteklemesi olarak tanımlanmıştır.

Tartışmaya açık bir tanımı olan sürdürülebilir turizm (Honey 2008, akt. Ingelmo, 2013), ekoturizm kavramıyla karıştırılmaktadır. Ekoturizm sağlık, kültür, eğlence, gezi gibi turizm türlerinden birisiyken, sürdürülebilir turizm günümüzdeki turizm uygulamalarının bütününe etki etmektedir (Janusz ve Bajdor, 2013). Bu bilgiler ışığında, mevcut kaynakların yok edilmeden, kirletilmeden ve tahrip edilmeden gelecek nesillerinde kullanabileceği biçimde aktarılmasının sağlanması olarak nitelendirilen sürdürülebilir turizm (Tetik,2012: s.8), ekoturizm, kültürel turizm, kırsal çiftlik turizmi ve sorumlu turizm kavramlarıyla iç içe geçmiş ve ilişkilendirilmiş turizm şekli olarak bilinmektedir (Swarbrooke, 1999 akt: İbiş,2013 s.16). Sürdürülebilir turizm; insan ve çevrenin birlikte

var olması ile ilgilidir ve sürdürülebilir turizmde asıl amaç turizmin gelişimine paralel olarak, doğal, kültürel, ekolojik ve biyolojik tüm kaynakların korunması ve sürekliliğinin sağlanmasına uygun turizm planlarının belirlenmesi ve uygulamaya konmasıdır (Kervankıran, 2011: s.62).

ARAŞTIRMANIN AMACI

Sürdürülebilir turizm olgusunun günümüzde çok önemli bir unsur olduğu yadsınamaz bir gerçektir. Bu nedenle sürdürülebilir turizm kavramının turizm sektöründe istihdam eden kişiler tarafından nasıl algılandığı ve kavram hatalarının neler olduğunun belirlenmesi önemli bir problem olarak düşünülmektedir. Bundan dolayı Ürgüp ilçesinde dört ve beş yıldızlı otellerde çalışan işgörenlere kelime ilişkilendirme testi(KİT) uygulanmıştır. KİT; bilişsel yapıyı, bu yapıyı oluşturan kavramlar arasındaki bağıntıyı, zihinde kurulmuş olan bilgi ağının gözlemlenmesini sağlayan, hafızadaki kavramlar arasındaki ilişkilerin yeterli ve anlamlı olup olmadığını tespit etmeye katkı sağlayan alternatif ölçme değerlendirme tekniklerinden birisidir (Özatlı ve Bahar, 2010). Fen alanında birçok araştırmada veri toplamak için kullanılan bu tekniğin (Aydın ve Taşar, 2010; Bahar ve Özatlı, 2003; Kostova ve Radoynovska, 2010; Torkar ve Bajd, 2006), günümüzde sosyal alanlarda da kullanıldığı belirlenmiştir (Bahar ve Kılıç, 2001; Çiftçi, 2009; Işıklı ve ark. 2011). Çalışmada sürdürülebilir turizmin daha iyi kavranması ve kavram analizinin yapılabilmesi amacıyla daha önce turizm alanında kullanılmamış kelime ilişkilendirme testi kullanılarak turizm sektöründe istihdam eden turizm personelinin “Sürdürülebilir Turizm” konusundaki kavramsal çatıları araştırılmış ve turizm sektöründe çalışan işgücünün sürdürülebilir turizm kavramını zihinlerinde nasıl yapılandırdıklarını tespit etmek ve bilimsel geçerliliğini ortaya koymak amaçlanmıştır.

ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Kanaatlerin ve algıların daha kolay öğrenilmesini sağlayan nitel araştırma yöntemi (Şimşek, 2013), gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerini kullanır, algıların ve olayların doğal ortamda, gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına imkan verir (Yıldırım ve Şimşek, 2000, akt: Yüksel ve Yüksel, 2004). Bu nedenle çalışmada nitel araştırma modeli kullanılmıştır.

ARAŞTIRMANIN ÖRNEKLEMİ

Uygulamanın evrenini Ürgüp İlçesinde yer alan dört ve beş yıldızlı otellerde çalışan işgörenler oluşturmaktadır. Nevşehir Turizm İl Müdürlüğünden (2014) alınan verilere göre Ürgüp ilçesinde dört ve beş yıldızlı otellerde toplam 2208 yatak yer almaktadır. Verilere göre uluslar arası alanda iki yatağa bir personel düştüğü için (Erdem, 2004) personel sayısı 1104 olarak saptanmıştır. Evrenin bütününe ilişkin verilere sahip olunması ve çalışmanın evren üzerinde yürütülmek istenmesine rağmen verilerin toplanmasında ve analizinde zorluklar meydana geleceğinden, örneklem grubu seçkisiz örnekleme yöntemlerinden basit seçkisiz örnekleme yöntemi kullanılarak ulaşılan 102 kişiye uygulanmıştır. Basit seçkisiz

örnekleme yönteminde, evrende yer alan tüm elemanlar birbirine eşit ve birbirinden bağımsız seçilme şansına sahiptir (Karasar, 2008).

VERİ TOPLAMA ARACI

Bu araştırmada, kelime ilişkilendirme testi (KİT) veri toplama aracı olarak kullanılmış ve “Sürdürülebilir Turizm” anahtar kavram olarak belirlenmiştir. KİT’ten elde edilen veriler önce analize hazır hale getirilmiş, bu işlem tamamlandıktan sonra verilerin yüzde ve frekansları hesaplanmış ve frekans tablosu oluşturulmuştur. Uygulamada “Sürdürülebilir Turizm Kavramı” bir sayfada 10 kez alt alta sıralanmıştır. Alt alta 10 kez yazılmasının nedeni zincirleme cevap riskini önlemektir. Çünkü katılımcı her kavram yazımında anahtar kavram yerine cevap olarak yazdığı kavramın aklına getirdiği kelimeleri yazabilir, bu da testin amacına ulaşmasına engel olabilmektedir (Polat: 2013, s.104). Uygulama öncesinde araştırmaya katılanlara kelime ilişkilendirme testine yönelik açıklamalar yapılmış ve testin uygulanması esnasında katılımcılardan 30 saniye içerisinde anahtar kavramın akıllarına getirdiği ilgili kavramları yazmaları istenmiştir. 30 saniyelik zaman dilimi, daha önceki akademik çalışmalarda (Kempa ve Nicholls, 1983; Bahar ve diğ., 1999; Bahar ve Özatl; 2003 Özatl; 2006; Yalvaç; 2008; Polat; 2013) yapılan ön testlerde, en uygun zaman dilimi olarak belirlendiği için uygun süre olarak kabul edilmiştir. Katılımcılar bu süre içerisinde sürdürülebilir turizm kavramıyla ilişki olduğunu düşündükleri cevap kelimeleri yazmışlardır. Ayrıca ilgili cümle kısmı tek bir cevap kelimesine göre daha karmaşık ve üst düzey yapıda olacağından cümlenin bilimsel olup olmaması, farklı nitelikte kavram yanılgıları içerip içermediği gibi durumlar değerlendirme sürecinde önemli rol oynamaktadır (Ercan ve diğ., 2010, akt: Şimşek, 2013; s.68). Bu bölüm içinse 20 saniye ek süre tanınmıştır.

Aşağıda örnek bir sayfa düzeni verilmiştir.

Sürdürülebilir Turizm.....
 Sürdürülebilir Turizm.....
 Sürdürülebilir Turizm.....
 Sürdürülebilir Turizm.....
 Sürdürülebilir Turizm.....
 Sürdürülebilir Turizm.....
 Sürdürülebilir Turizm.....
 Sürdürülebilir Turizm.....
 Sürdürülebilir Turizm.....
 Sürdürülebilir Turizm.....
 İlgili Cümle.....

VERİLERİN ANALİZİ

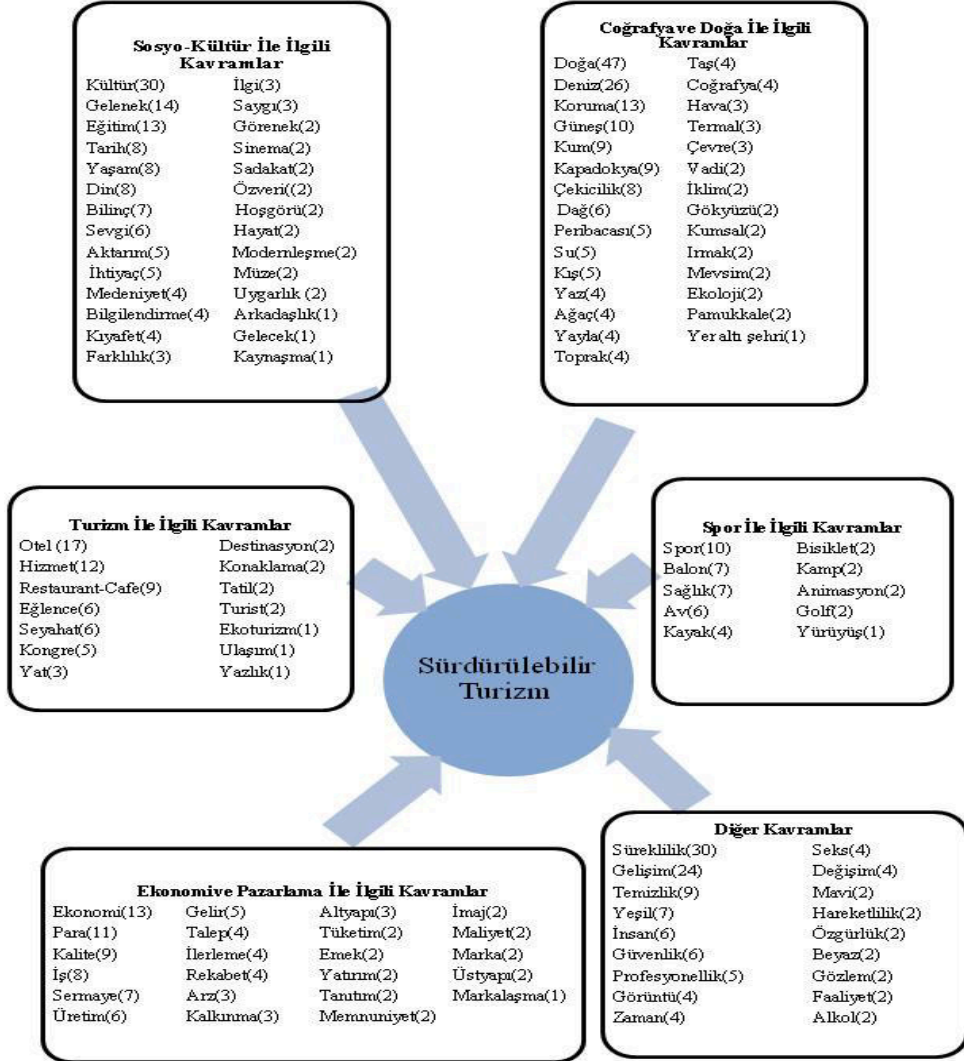
Verilerin analizine geçilmeden önce Ürgüp ilçesinde yer alan dört ve beş yıldızlı otellerde çalışmakta olan işgörenlerin cevap kağıtları 1’den 102’ye kadar numaralandırılmıştır. Daha sonra KİT sonuçlarını değerlendirmek için sürdürülebilir turizm kavramına verilen cevap kelimeler alanında uzmanlaşmış öğretim elemanlarının katkılarıyla gruplandırılmış ve

sürdürülebilir turizm kavramı için hangi kelimelerin kaçar kez tekrar edildiğini gösteren kavram haritası oluşturulmuştur.

BULGULAR

Aşağıda kelime ilişkilendirme testi sonuçlarına göre oluşturulmuş kavram haritası verilmiştir.

Şekil 1: Kelime İlişkilendirme Testi Sonuçlarına Göre Oluşturulmuş Kavram Haritası

Tablo1: Sürdürülebilir Turizm Kavramına Verilen Cevap Kelime Kategorileri

KATEGORİLER	TOPLAM FREKANS (f)	YÜZDE (%)
Turizm İle İlgili Kavramlara Ait Kelimeler	69	10.16
Sosyo-Kültürel Unsurlar İle İlgili Kavramlara Ait Kelimeler	146	21.5
Coğrafya ve Doğa İle İlgili Kavramlara Ait Kelimeler	205	30.19
Spor ile ilgili Kavramlara Ait Kelimeler	43	6.33
Ekonomik ve Pazarlama İle İlgili Kavramlara Ait Kelimeler	99	14.58
Diğer Kavramlara Ait Kelimeler	117	17.23
Toplam: 122 kelime	679	100

Dört ve beş yıldızlı otellerde çalışan işgörenlerin sürdürülebilir turizm kavramına verdikleri cevaplar incelendiğinde;

- Turizm ile ilgili kavramlar bölümünde yer alan kelimelerin 69 defa tekrarlandığı,
- Sosyo-kültürel unsurlar bölümünde yer alan kelimelerin 146 defa tekrarlandığı,
- Coğrafya ve doğa ile ilgili kavramlar bölümünde yer alan kelimelerin 205 defa tekrarlandığı,
- Spor ile ilgili kavramlar bölümünde yer alan kelimelerin 43 defa tekrarlandığı,
- Ekonomi ve pazarlama ile ilgili kavramlar bölümünde yer alan kelimelerin 99 defa tekrarlandığı,
- Diğer kavramlar olarak kategorize edilen bölümde yer alan kelimelerin 117 kez tekrarlandığı,
- Sürdürülebilir turizm ile ilgili olduğu düşünülen 122 kelimenin söylendiği,
- Sürdürülebilir turizm kavramının en çok doğa(47), süreklilik(30), kültür(30), deniz(26), gelişim(24) kelimeleri ile ilişkilendirildiği, belirlenmiştir.

Tabloda sürdürülebilir turizm kavramı ile ilişkili olan kelimeler (devamlılık, kültür, doğa v.b) ortaya çıktığı gibi sürdürülebilir turizm kavramıyla ilişkisi olmayan kelimelere de (seks,alkol,animasyon,beyaz, mavi v.b) rastlanmıştır.

KİT'in ikinci bölümünde, turizm sektöründe çalışmakta olan işgörenlerin sürdürülebilir turizm kavramı için kurdukları cümleler incelenmiş ve cümleler içerdikleri anlamlara göre kategorize edilmiştir. Cümleler kategorize edilirken Ercan ve diğ. (2010) tarafından geliştirilen tablo dikkate alınmıştır. Bu tabloya göre ilgili cümleler bilimsel bilgi içeren cümleler, bilimsel olmayan veya yüzeysel bilgi içeren cümleler ve kavram yanılgısı içeren cümleler şeklinde kategorilere ayrılmıştır.

Tablo2: Sürdürülebilir Turizm Kavramına İlişkin Sektörde Çalışmakta Olan İşgörenlerin Kurduğu Cümlelerin Frekans Tablosu

Bilimsel Cümleler	Bilgi İçeren	Bilimsel Olmayan veya Yüzeysel Bilgi İçeren Cümleler	Kavram Yanılgısı İçeren Cümleler
13(%14,9)		38(%43.7)	36(41.4)

Tablo 2'deki sürdürülebilir turizm ile ilgili cümle sayıları incelendiğinde dört ve beş yıldızlı otellerde çalışan işgörenlerin %43.7'sinin bilimsel olmayan veya yüzeysel bilgi içeren cümleler kurduğu, %41.4'ünün kavram yanılgısı içeren cümleler kurduğu, %14.9'unun da bilimsel bilgi içeren cümleler kurduğu belirlenmiştir.

Yukarıdaki tabloda sayıları verilen ilgili cümlelere ait birkaç örnek aşağıda gösterilmiştir.

Bilimsel Bilgi İçeren Cümle Örnekleri:

- Turistik bölgelerdeki turizm olgularının farkına varmak ve bu olguları koruma altına alarak gelecek nesillere aktarmaktır(K68).
- Doğaya ve Yaşama zarar vermeden ileriye dönük yaşam biçimi oluşturmaktır(K24).
- Var olan kaynakların ileriki nesillere aktararak devamlılığının sağlanmasıdır(K4).

Bilimsel Olmayan veya Yüzeysel Bilgi İçeren Cümle Örnekleri:

- Sürdürülebilir turizm bölgesel kalkınma açısından çok önemlidir(K3).
- Sürdürülebilir turizm doğa ve tarihle iç içedir(K83)
- Sürdürülebilirlik açısından en önemli olaylardan birisidir(K62).

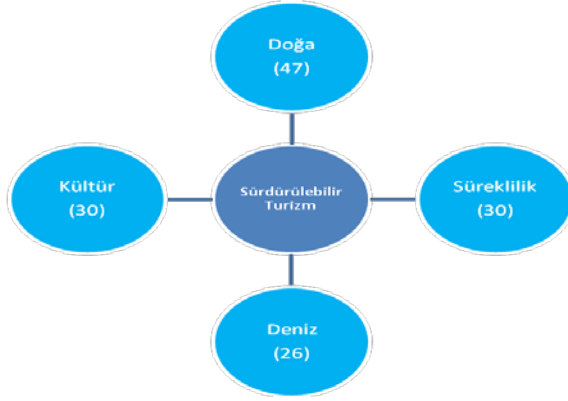
Kavram Yanılgısı İçeren Cümle Örnekleri:

- Halkla ilişkilerde kendini iyi ve rahat hissetmek(K12).
- Gelecekte insanların yapmak isteyecekleri, hatta bu isteklerin git gide artış sağlayacağı turizmdir(K46)
- Ülke içerisinde yapılan turizm sürdürülebilir turizmdir(K73).

SONUÇ ve ÖNERİLER

Bu çalışmada kelime ilişkilendirme testi (KİT) kullanılarak Ürgüp İlçesinde yer alan dört ve beş yıldızlı otellerde istihdam eden işgörenlerin sürdürülebilir turizm kavramına yönelik bilişsel yapıları belirlenmeye çalışılmıştır. Yapılan çalışmanın sonucunda katılımcılara sürdürülebilir turizm kavramının ne ifade ettiği sorulmuş ve karşılığında katılımcılardan 122 adet cevap kelime elde edilmiştir. Elde edilen kelimeler incelendiğinde sürdürülebilir turizm ile yakın ilişki içerisinde olduğu ifade edilen ve en sık tekrarlanan kelimeler şekil2'de gösterilmiştir.

Şekil2: Sürdürülebilir Turizm ile İlgisi Olduğu İfade Edilen ve En Sık Tekrarlanan Kelimeler

Sonuç olarak ifadeler incelendiğinde sürdürülebilirliğin ne anlama geldiği turizm sektöründe çalışanlar tarafından çok iyi bir şekilde anlaşılmadığı görülebilir. Çünkü sürdürülebilir turizm kavramını ifade eden cümle gruplarına bakıldığında kavram yanlılığı ve sadece duygu ifade eden cümle gruplarının yoğun olarak kullanıldığı, bilimsel bilgi içeren cümlelerin ise sadece %14.9'luk bir kesim tarafından kullanıldığı belirlenmiştir. Bu oranlar kavramın turizm sektöründe çalışan katılımcıların çoğunluğu tarafından tam olarak algılanmadığını göstermektedir.

Katılımcıların bazıları sürdürülebilir turizm kavramını seks, alkol, animasyon, beyaz, mavi, şezlong v.b kelimelerle ilişkilendirmişlerdir. Bu ilişkilendirme sonucunda katılımcıların sürdürülebilir turizm kavramının ne anlam ifade ettiğini tam olarak algılayamadıkları söylenebilir.

KİT'te on adet cevap kelime istenmesine rağmen katılımcıların büyük bir çoğunluğundan dört ile altı arasında cevap kelime elde edilmiştir. Bu durum katılımcıların sürdürülebilir turizm kavramı ile ilgili yeterli kelime dağarcığına sahip olmadıklarını göstermektedir.

1992 Rio dünya zirvesinde kabul edildiği gibi ekonomik büyüme ile çevresel, sosyal, etik amaçların bağdaştırılması ve güçlendirilmesi sürdürülebilirliğin temelini oluşturan unsurlar olarak kabul edilmektedir (Yıkılmaz, 2003). Sürdürülebilir kalkınma ve sürdürülebilir turizm olgusunun geliştirilmesi ülke ve bölgelerin turizm sektöründen daha fazla pay almalarına katkı sağlayacaktır. Bu nedenle turizm unsurlarının gelecek nesillere aktarılması ve yok edilmeden kullanılması gerekmektedir. Kapadokya destinasyonu dünya ve Türkiye açısından ele alındığında doğal, kültürel ve dinsel açıdan önemli turistik destinasyonlardan biri olarak kabul edilmektedir ve Kapadokya'nın gözde turizm merkezlerinden birisi Ürgüp olarak kabul edilmektedir. Sürdürülebilir turizm anlayışının bölgeye yerleşmesi son derece önemli ve gereklidir.

Bu nedenle Ürgüp ilçesinde turizm sektöründe turistik işletmelerde çalışan işgörenlerin sürdürülebilir turizm konusunda daha fazla bilgilendirilmesi, hizmet içi eğitimlerde sürdürülebilirliğin ve çevre tahribatının azaltılması gibi konulara yer verilerek sürdürülebilir turizm bilincinin oluşturulması bölgenin devamlılığı açısından önemli olabilir.

Bölgeye turistik yatırım yapmış ve yapacak olan girişimcilere sürdürülebilir turizm olgusunun benimsetilmesi ve yeşil otel anlayışının yerleştirilmesi bölgede sürdürülebilir turizm anlayışının güçlenmesine katkı sağlayabilir. Buna ek olarak faaliyetlerine devam eden otellerin yapılarında iyileştirmeye giderek kendi enerjilerini üreten işletmeler haline gelmeleri ekonomik ve çevresel sürdürülebilirliğe katkı sağlayacaktır.

Bu çalışma Ürgüp ilçesinde yer alan dört ve beş yıldızlı otellerde çalışan turizm hizmet sağlayıcılarının sürdürülebilir turizm kavramı hakkında ne algıladıklarını belirlemek amacıyla hazırlanmıştır. İlerleyen zamanlarda yapılacak benzer çalışmalarda çalışma alanı genişletilerek daha fazla kelimeye ulaşılabilir ve turizm terimler sözlüğü oluşturulabilir. Bunun dışında bölgede yer alan bütün turizm işletmelerinde KİT kullanılarak sürdürülebilir turizm hakkında bölgenin genel yapısı ortaya konulabilir ve sürdürülebilir turizm bilinci düşük olan bölgeler tespit edilip söz konusu yerlerde hizmet içi eğitim, seminer gibi etkinlikler düzenlenerek sürdürülebilirlik bilinci artırılabilir.

KAYNAKÇA

- Angelevska, K., Najdeskaa, K., Rakicevik, G. (2012). Planning of Sustainable Tourism Development. *Procedia-Social and Behavioral Sciences* 44,210-220.
- Aydın, F. ve Taşar, M. F. (2010). Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Teknolojinin Doğası Hakkındaki Bilişsel Yapıları ve Görüşleri. *Kırşehir: Ahi Evran Üniversitesi, Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(4), 209-221.
- Bahar, M., Johnstone, A.H. ve Sutcliffe, R.G. (1999). Investigation of Students' Cognitive Structure in Elementary Genetics Through Word Association Tests. *Journal of Biological Education*, 33, 134-141.
- Bahar, M. ve Kılıç, F. (2001). Kelime İletişim Testi Yöntemi ile Atatürk İlkeleri Arasındaki Kavramsal Bağların Araştırılması. *IX. Eğitim Bilimleri Kongresi*, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, BOLU.
- Bahar, M. ve Özatlı, S. (2003). Kelime İlişkilendirme Testi Yöntemi ile Lise 1. Sınıf Öğrencilerinin Canlıların Temel Bileşenleri Konusundaki Bilişsel Yapılarının Araştırılması. *Balıkesir Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 5(2), 75-85.
- Can, E. (2013). Turizm Destinasyonlarında Sürdürülebilir Turizmin Sürdürülebilir Rekabet Açısından Değerlendirilmesi. *İstanbul Journal of Social Science*. 4, 23-40.
- Cater, E., Lowman, G. (ED). (1994). *Ecotourism: Asustainable Option?* New York: Wiley.

- Çiftçi, S. (2009). Kelime Çağrışımlarının Cinsiyet Değişkenine Göre Gösterdiği Temel Nitelikler Üzerine Bir Deneme. *Turkish Studies*, 4(3), 633-654.
- Ercan, F., Taşdere, A. ve Ercan, N. (2010). Kelime İlişkilendirme Testi Aracılığıyla Bilişsel Yapının ve Kavramsal Değişimin Gözlenmesi. *Türk Fen Eğitim Dergisi (TÜFED)*, 7(2), 136-154.
- Erdem, B. (2004). Otel İşletmelerinde İnsan Kaynakları Planlamasının Yeri ve Önemi, Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 7(11):5-54.
- Erdoğan, N. (2003). Kitle Turizmi, Alternatif Turizm ve Ekoturizmde Sürdürülebilirlik Üzerine Bir Değerlendirme. Türkiye'nin Alternatif Turizm Potansiyeli ve Güncel Sorunları Konferansı, Çankırı.
- Eser, S. (2011). *Sürdürülebilir Turizm ve Efes Örneği* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Muğla Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Muğla.
- Gürbüz, A. (2002). Turizmin Sosyal Çevreye Etkisi Üzerine Bir Araştırma, *Teknoloji Dergisi*, 1, 49-59.
- Hunter, C., Green, H. (1995). *Tourism and The Environment: A Sustainable Relationship?* London and New York, Routledge.
- Işıklı, M., TAŞDERE, A. ve Göz, N.L. (2011). Kelime İlişkilendirme Testi Aracılığıyla Öğretmen Adaylarının Atatürk İlkelerine Yönelik Bilişsel Yapılarının İncelenmesi. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(1), 50-72.
- İbiş, S. (2013). *Sürdürülebilir Turizm Açısından Acarlar Longozunun Yerel Paydaşlar Tarafından Değerlendirilmesine Yönelik Bir Araştırma* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- İngelmo I. A. (2013). Design and Development of a Sustainable Tourism Indicator Based on Human Activities Analysis in Inle Lake, Myanmar. , *Procedia - Social and Behavioral Sciences* 103 262 – 272.
- Janusza G.K., Bajdora P. (2013). Towards to Sustainable Tourism Framework, Activities and Dimensions, *Procedia Economics and Finance*, 6, 523 – 529.
- Karasar, N. (2008). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. (18. Baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Kempa, R.F. ve Nicolas, C.E. (1983). Problem Solving Ability and Cognitive Structure – an Explanatory Investigation. *European Journal of Science Education*, 5, 171-184.
- Kervankıran, İ. (2011). *Afyonkarahisar İlinin Başlıca Doğal, Tarihi ve Kültürel Kaynaklarının Sürdürülebilir Turizm Açısından Değerlendirilmesi*. (Doktora Tezi) Afyon Kocatepe Üniversitesi, Afyon.
- Kostova, Z. ve Radoynovskar, B. (2010). Motivating Students' Learning Using Word Association Test And Concept Maps. *Bulgarian Journal of Science and Education Policy*, 4(1), 62-98.
- Lee, H.T., (2013). Influence Analysis of Community Resident Support for Sustainable Tourism Development, *Tourism Management* 34, 37-46.
- Lennox, J.J, Blackec, A., Galtd, M., Greenwoda C., Beattie-Mcmahon, U. (2007). Oil Depletion: What Does This Mean for Scottish Tourism? *Tourism Management*, 28, 1354-1365.

- Mowforth, M. ve Munt, I. (1998). *Tourism and Sustainability*. New York: Routledge.
- Özatlı, N.S. (2006). *Öğrencilerin Biyoloji Derslerinde Zor Olarak Algıladıkları Konuların Tespiti ve Boşaltım Sistemi Konusundaki Bilişsel Yapılarının Yeni Teknikler İle Ortaya Konması*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Balıkesir Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Biyoloji Eğitimi Anabilim Dalı, Balıkesir.
- Özatlı, N. S. ve Bahar, M. (2010). Öğrencilerin Boşaltım Sistemi Konusundaki Bilişsel Yapılarının Yeni Teknikler İle Ortaya Konması. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Dergisi*, 10(2), 9-26.
- Özmehmet, E. (2012). Dünyada ve Türkiye Sürdürülebilir Turizm Yaklaşımları. *Journal of Yaşar Universty*, 3, 1853-1876.
- Polat, G. (2013), 9. Sınıf Öğrencilerinin Çevreye İlişkin Bilişsel Yapılarının Kelime İlişkilendirme Test Tekniği İle Tespiti, *NEF-EFMED Cilt 7, Sayı 1, Haziran 2013/sayfa:97-120*.
- Ruckelshaus, W.D. (1989). Toward A Sustainable World. *Scientific Amerikan*, 261(3), 66-175.
- Saka, İ. (2011), Sürdürülebilirlik Açısından İstanbul'da Bir Ofis Binasının Leed Sertifikalandırma Sistemi Kapsamında Değerlendirilmesi. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Scharpf, H. (1998). Sürdürülebilirlik Açısından Bölgesel ve Yerel Yönetimlerin Turizm Politikasındaki Görevleri. 21. Yüzyılda Sürdürülebilir Turizm Politikaları, Uluslar arası Turizm Sempozyumu, 16-17 Aralık.
- Şimşek, M. (2013), Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Coğrafi Bilgi Sistemleri (CBS) Konusundaki Bilişsel Ypılarının ve Alternatif Kavramlarının Kelime İlişkilendirmesi Testi İle Belirlenmesi. 4. Ulusal İlköğretim Bölümleri Öğrenci Kongresi, Nevşehir Üniversitesi, s.65-75.
- Torkar, G. ve Badj, B. (2006). Trainee Teachers' Ideas about Endangered Birds. *Journal of Biological Education*, 41 (1), 5-8.
- Tosun, C. (1998). Roots Of Unsustainable Tourism Development At The Local Level: The Case Of Urgup İn Turkey, *Tourism Management*, Vol. 19, No. 6, pp. 595-610.
- Tuna, M. (2007). *Turizm, Çevre ve Toplum (Marmaris Örneği)* Detay Yayıncılık, Ankara.
- Yalvaç, G.H. (2008). *İşbirlikli Öğrenme Yaklaşımının Öğretmen Adaylarının Çevreye İlişkin Zihinsel Yapılarına Etkisi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu.
- Yıkılmaz, N. (2003). *Yeni Dünya Düzeni ve Çevre*. Sosyal Araştırmalar Vakfı-3. İstanbul
- Yüksel, A., Yüksel, F. (2004). *“Turizmde Bilimsel Araştırma Yöntemleri”* Turhan Kitabevi, Ankara.
- Kalpaklıoğlu F. Yaşlar Holding (2005) [URL http://www.yasar.com.tr/PDF/Yasa_7.pdf](Erişim tarihi:15 Haziran 2014)
- Türkiye Kültür ve Turizm Bakanlığı(2014). Turizm Gelirleri 2013. [Url: <http://www.ktbtyatirimisletmeler.gov.tr/TR,72942/turizm-gelir-gider-ve-ortalama-harcama.html>](Erişim:15 Haziran 2014)